

Природоохоронні території

Мета: узагальнити знання учнів про вплив діяльності людини на природні угруповання, показати роль тварин у житті людини, необхідність раціонального природокористування, охорони та відновлення; познайомити з системою заходів з охорони природних угруповань, продовжувати екологічне виховання учнів.

Обладнання: підручник, мультимедійна презентація, відеоресурс

Тип уроку: вивчення нового матеріалу

Основні поняття: охорона природи, природоохоронні території, біосферний заповідник, заказник, національний природний парк, ботанічний сад, пам'ятка природи.

Хід уроку

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу, стор 4-45

V. Узагальнення

Домашнє завдання

Що таке:

Екосистема ?

Популяція?

Ланцюг живлення?

Природокористування?

Екологічна етика?

Охорона природи – це сукупність заходів із збереження, раціонального використання і відновлення природних ресурсів

Охорона природи – це сукупність заходів із збереження, раціонального використання і відновлення природних ресурсів

Охорона природи – це сукупність заходів із збереження, раціонального використання і відновлення природних ресурсів

Форми охорони природи в Україні:

- створення заповідних територій;
- створення природоохоронного законодавства;
- визначення видів і угруповань, що потребують охорони

Природоохоронні території – це такі, що створені з метою охорони природних комплексів або об'єктів від надмірних змін під впливом людської діяльності

Площа природоохоронного фонду складає 2,8 млн га, що складає 5,4% території України

До заповідного фонду належать **11 категорій природоохоронних територій**, які об'єднані у дві групи:

- **природні території**: біосферні заповідники, природні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи та заповідні урочища;
- **штучно створені природоохоронні об'єкти**: ботанічні сади, дендрологічні парки, зоопарки, парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Природоохоронні території – це такі, що створені з метою охорони природних комплексів або об'єктів від надмірних змін під впливом людської діяльності

Рівні природоохоронних територій:

глобальний (біосферний) –
об'єкти, що вважаються
надбанням усього людства і
мають міжнародне значення

1. Асканія-Нова
2. Чорноморський
3. Карпатський
4. Дунайський
5. Чорнобильський
радіаційно-екологічний

**загальнодержавний
(національний)** –
є цінністю країни

- природні заповідники (19)
- національні природні
парки (50)

**регіональний та
локальний (місцевий)**

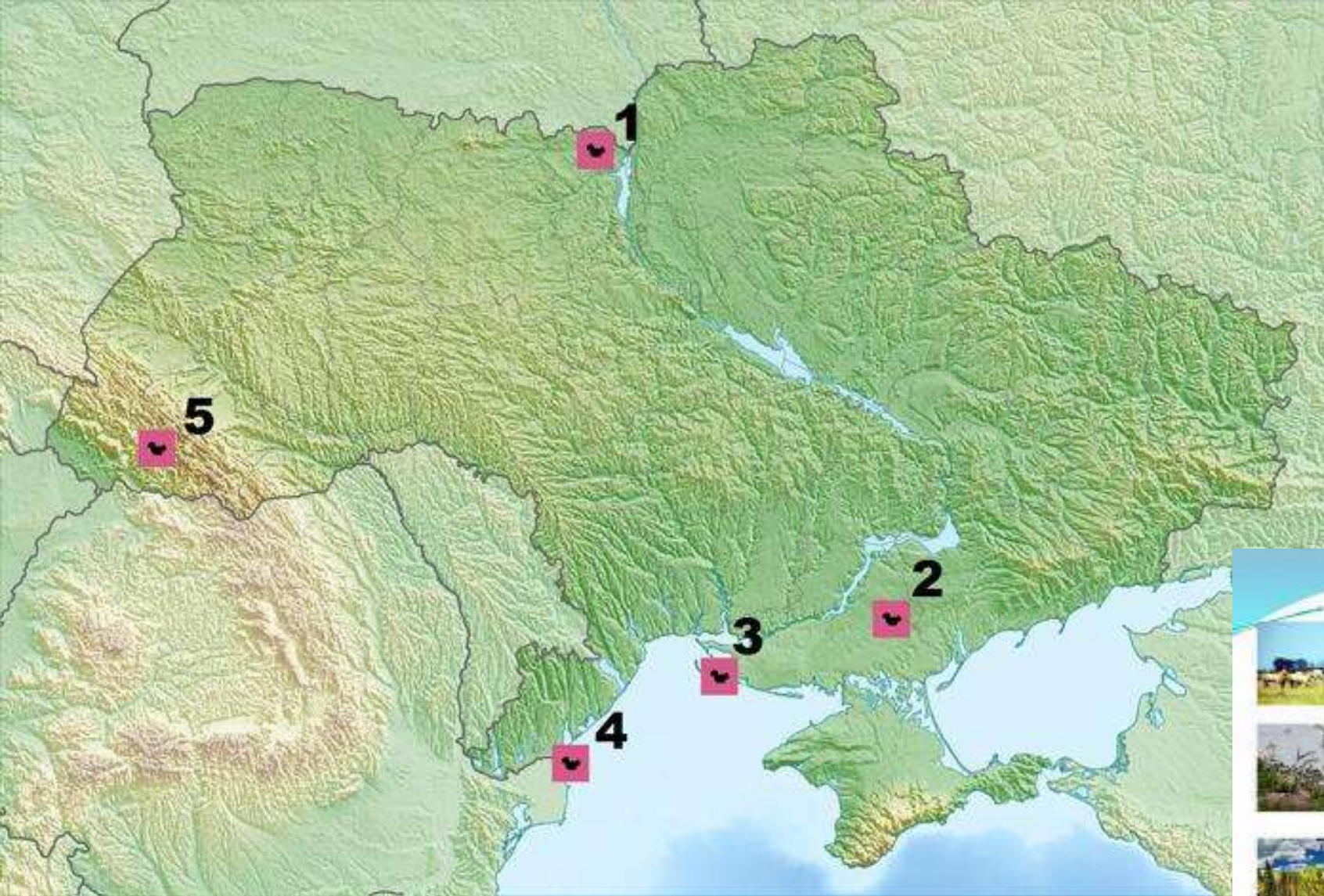
- заказники
- пам'ятки природи
- заповідні урочища
- регіональні
ландшафтні парки
- штучно створені
природоохоронні
об'єкти

Біосферний заповідник – природоохоронна територія міжнародного значення, створена для збереження найтипівіших природних комплексів біосфери, здійснення екологічного моніторингу та змін навколишнього середовища під впливом людської діяльності

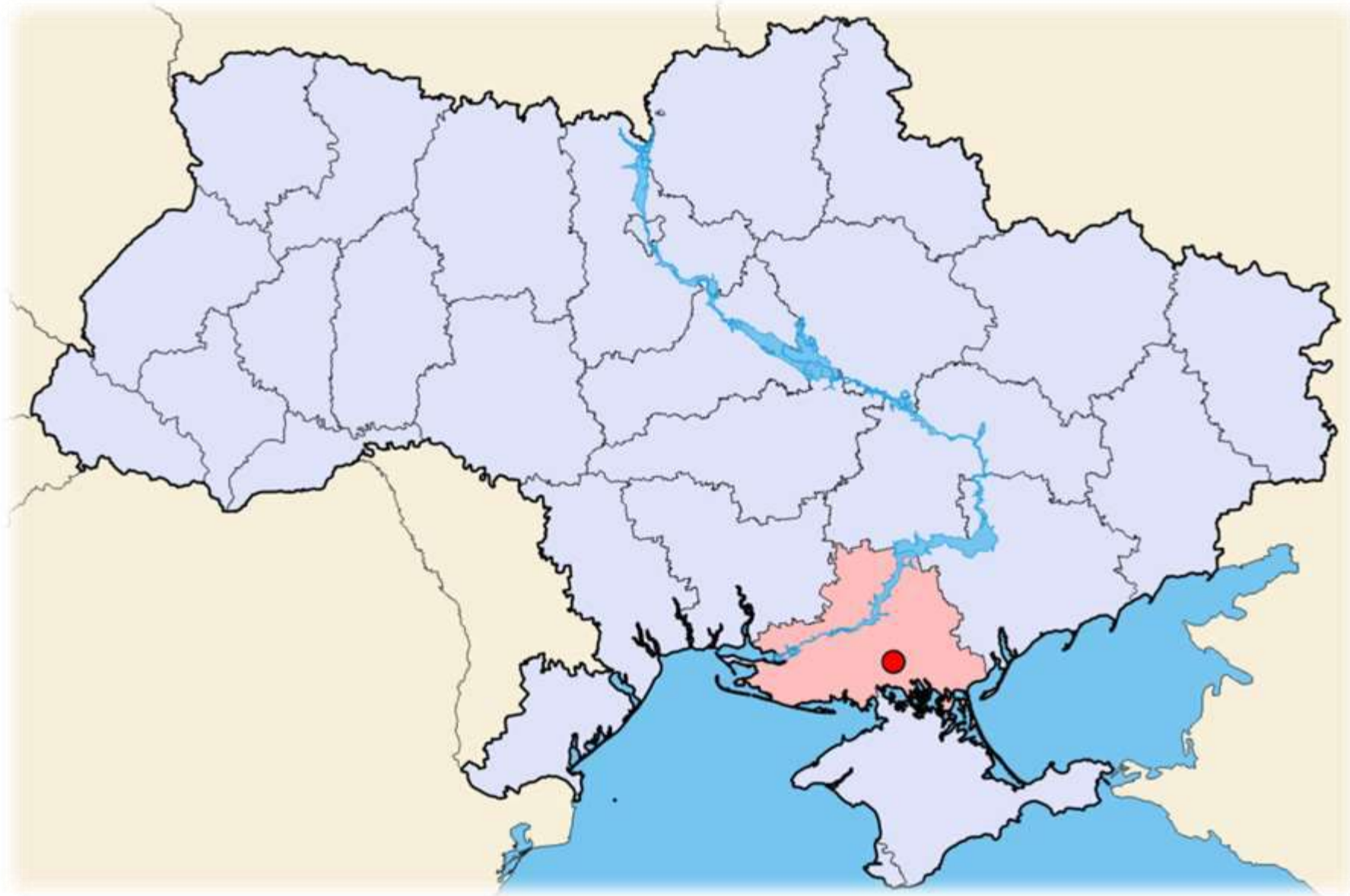
Біосферні заповідники

- Асканія – Нова (1883)
- Чорноморський (1927)
- Карпатський (1968)
- Дунайський (1981)

Біосферний заповідник Асканія-Нова

розташований
у Чаплинському
районі
Херсонської
області

Біосферний заповідник Асканія-Нова

Асканія-Нова - єдина в Європі ділянка степу, не орана людиною

Біосферний заповідник Асканія-Нова

107 видів птахів залишаються гніздуватись

огар рудий

казарка канадська

журавель сірий

Біосферний заповідник Асканія-Нова

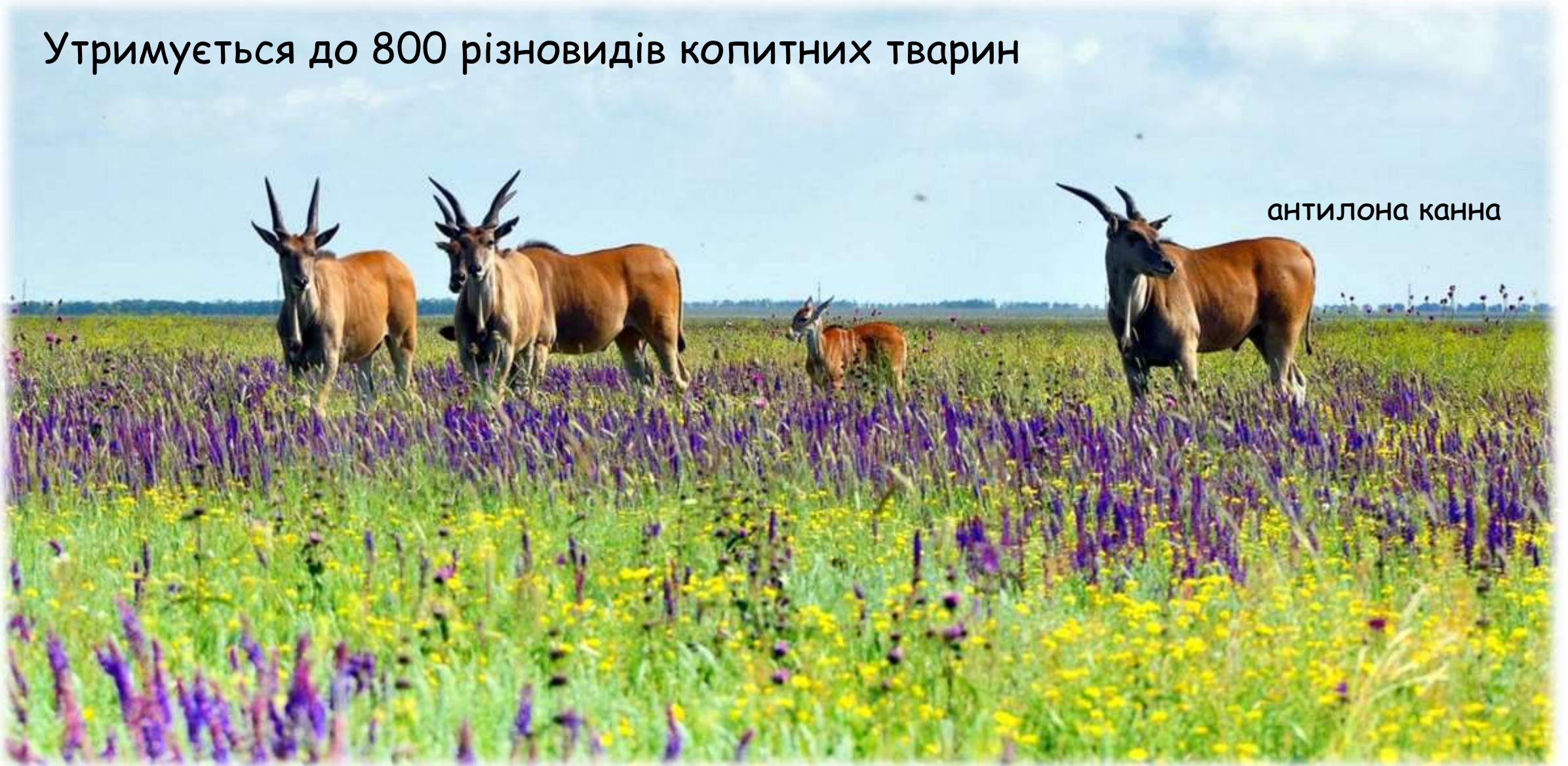

На території розташований штучний ліс, старий ботанічний сад,
зоопарк і орнітологічний парк

Біосферний заповідник Асканія-Нова

Утримується до 800 різновидів копитних тварин

антилона канна

Біосферний заповідник Асканія-Нова

олень благородний

кінь Пржевальського

буфало кафський

муфлон

американський бізон

сайгак

лань

Біосферний заповідник Асканія-Нова

зіркоплідник
частуховидний

ковила Лессінга

рябчик шаховий

тюльпан Шренка

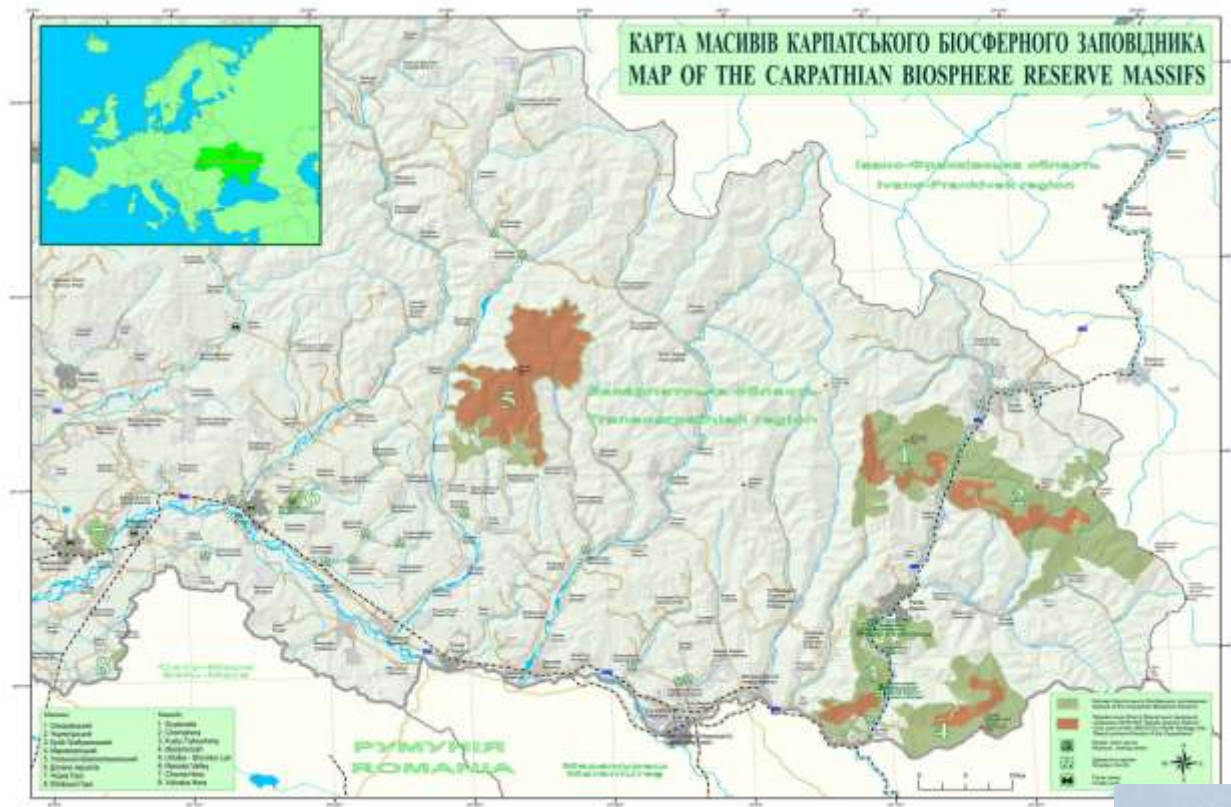
плодоріжка рідкоквіткова

рябчик малий

Карпатський біосферний заповідник

охопл
ює
частину
територ
ії
Закарп
аття

Карпатський біосферний заповідник

Мета - зберегти особливо
цінні букові праліси Карпат

Карпатський біосферний заповідник

Релікти Карпат

тис ягідний

ялівець козацький

ялина європейська

ялиця біла

Карпатський біосферний заповідник

збереження ендеміків – тих видів рослин,
які ростуть лише на обмеженій території

пальчатокорінник Шоо

дельфіній
татранський

нечуйвітер
мукачівський

чебрець карпатський

зубниця залозиста

дзвоники
карпатські

Карпатський біосферний заповідник

заповідний
масив
«Долина
нарцисів»

Карпатський біосферний заповідник

У заповіднику охороняються 72 види тварин

рись

тетерук

беркут

саламандра плямиста

кіт лісовий

ведмідь бурий

лелека чорний

пугач

Карпатський біосферний заповідник

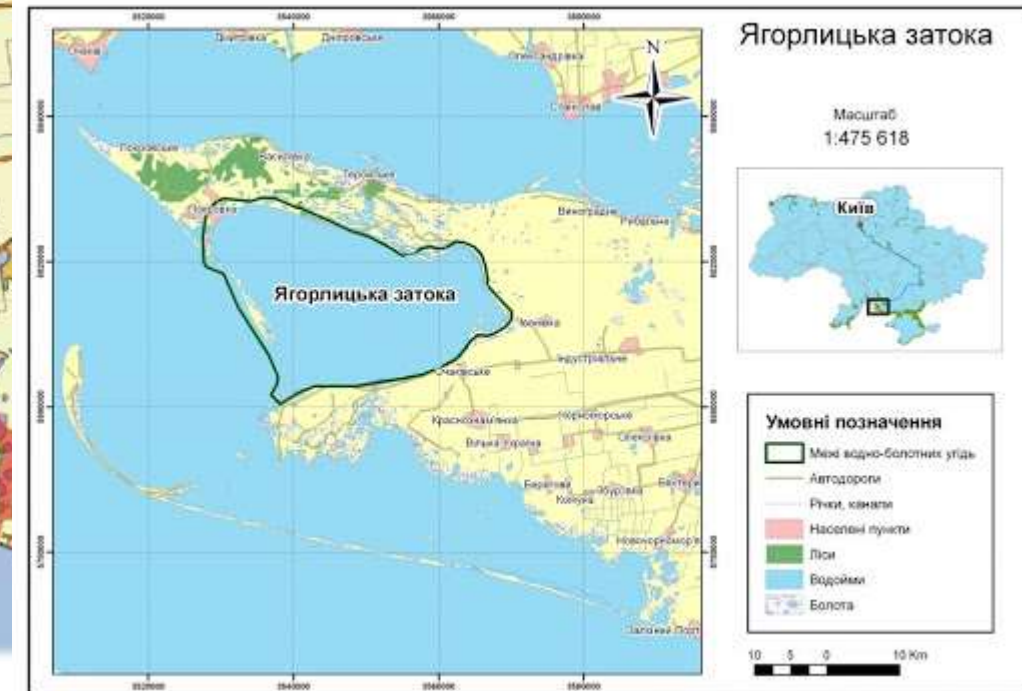
Порушення норм законодавства

Чорноморський біосферний заповідник

розташований на
території
Херсонської та
частково
Миколаївської
області

Чорноморський біосферний заповідник

вивчення і охорона природного середовища

Чорноморський біосферний заповідник

вивчення гніздування і міграцій птахів

Чорноморський біосферний заповідник

дрохва

мартин каспійський

орлан-білохвіст

пелікан рожевий

чоботар

галагаз

Чорноморський біосферний заповідник

афаліна чорноморська

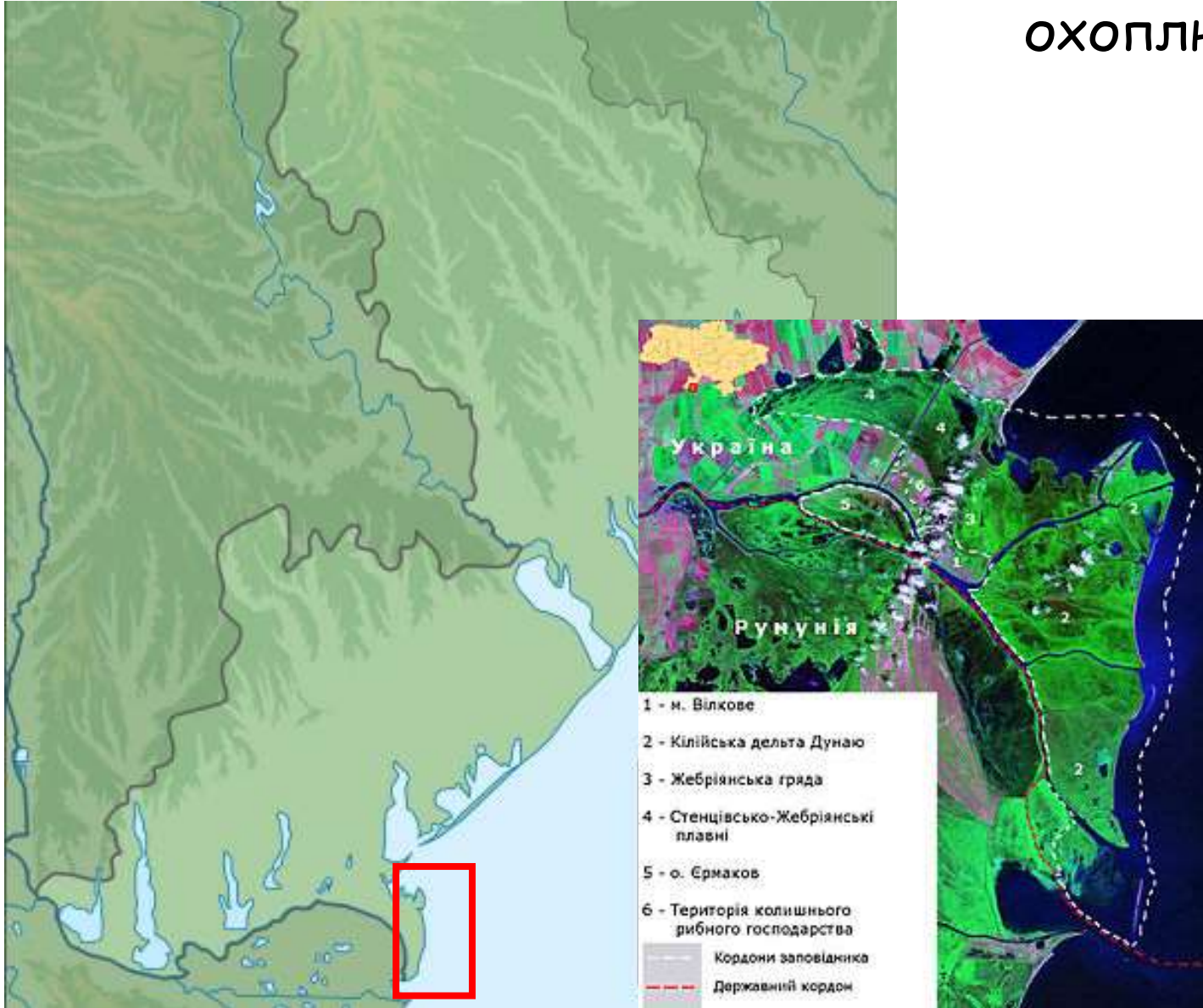

білобочка чорноморська

Дунайський біосферний заповідник

охоплює частину дельти Дунаю
в межах України

Вилкове - українська Венеція

Дунайський біосферний заповідник

тут росте 950 видів
болотних і лучних рослин

Дунайський біосферний заповідник

Жебриянівські плавні

водяний
горіх
плаваючий

меч-трава звичайна

Дунайський біосферний заповідник

рожевий пелікан

білуга

косар

сіра чапля

черепаха європейська

Дунайський біосферний заповідник

кіт лісовий

видра

сліпак білозубий

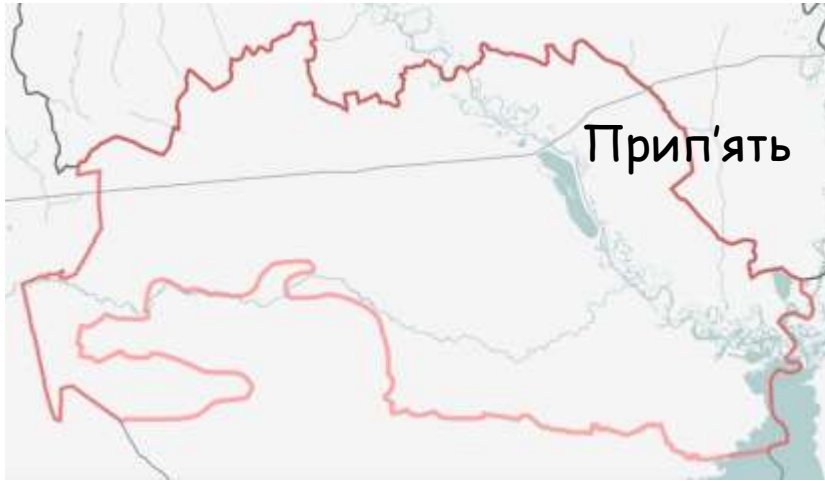
норка європейська

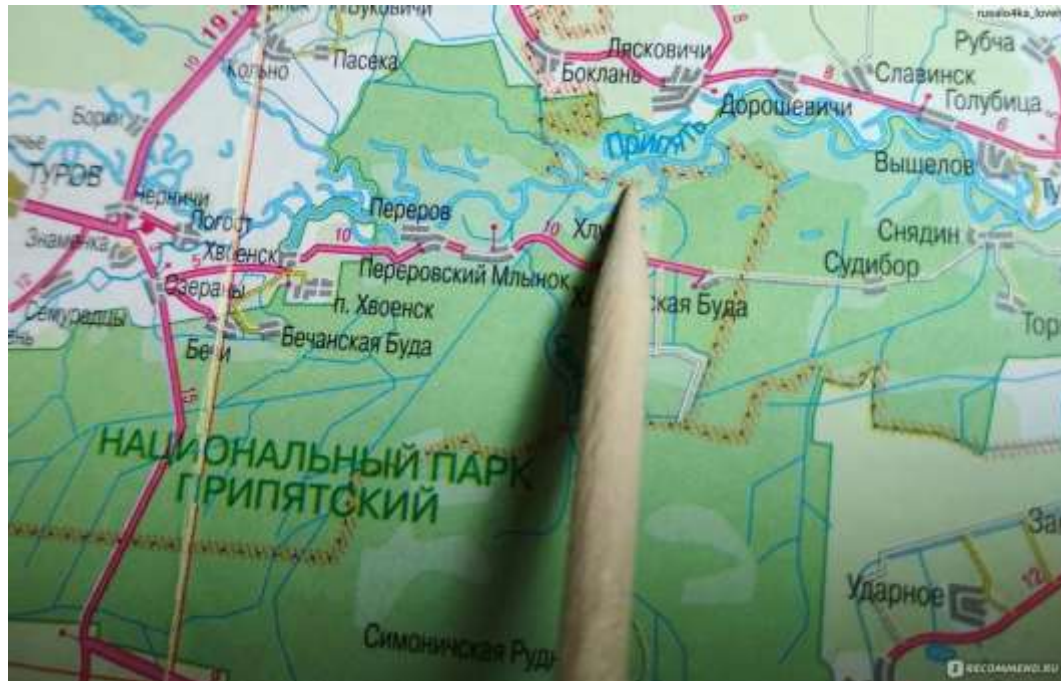
морська свиня

Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник

створено з метою стабілізації та відновлення територій, забруднених радіонуклідами, сприяння проведенню наукових досліджень

Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник

кінь Пржевальського

кумка жовточерева

вусач мускусний

зубр європейський

бобер

видра річкова

Природний заповідник – це ділянка суходолу чи водних територій загальнодержавного значення, що повністю вилучена з господарського використання людини, де охороняється весь природний комплекс, тобто всі компоненти природи та взаємозв'язки між ними (19)

Горгани

Медобори

Національний природний парк – це природоохоронна і рекреаційна територія, створена для збереження, відтворення й ефективного використання природних комплексів, які мають природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність (50)

«Синевир»

Тузловські лимани

Національний природний парк – це природоохоронна і рекреаційна територія, створена для збереження, відтворення й ефективного використання природних комплексів, які мають природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність (50)

Подільські товтри

Заказник – це територія з частково заповідним режимом, де охороняється не весь природний комплекс, а окремі або кілька компонентів природи, найчастіше – певні види рослин чи тварин, геологічні або історико-меморіальні об'єкти (3103)

Інгулець

Чорний ліс

Заповідними урочищами визнано лісові, степові, болотні та інші цілісні ландшафти, які мають важливе наукове, природоохоронне й естетичне значення, з метою збереження їх у природному стані (809)

Холодний яр

Дністровські плавні

Ботанічний сад створюється з метою накопичення колекцій рослин з метою вивчення, збереження і акліматизації (28)

Нікітський ботанічний сад

ботанічний сад Харківського національного
університету ім. В.Н.Каразіна

Ботанічний сад створюється з метою накопичення колекцій рослин з метою вивчення, збереження і акліматизації (28)

Нікітський ботанічний сад

ботанічний сад Харківського національного
університету ім. В.Н.Каразіна

Пам'ятка природи – природоохоронна територія, на якій розташований окремий унікальний природний об'єкт, що охороняється за своїм науковим, навчально-просвітницьким, історико-меморіальним або культурно-естетичним значенням

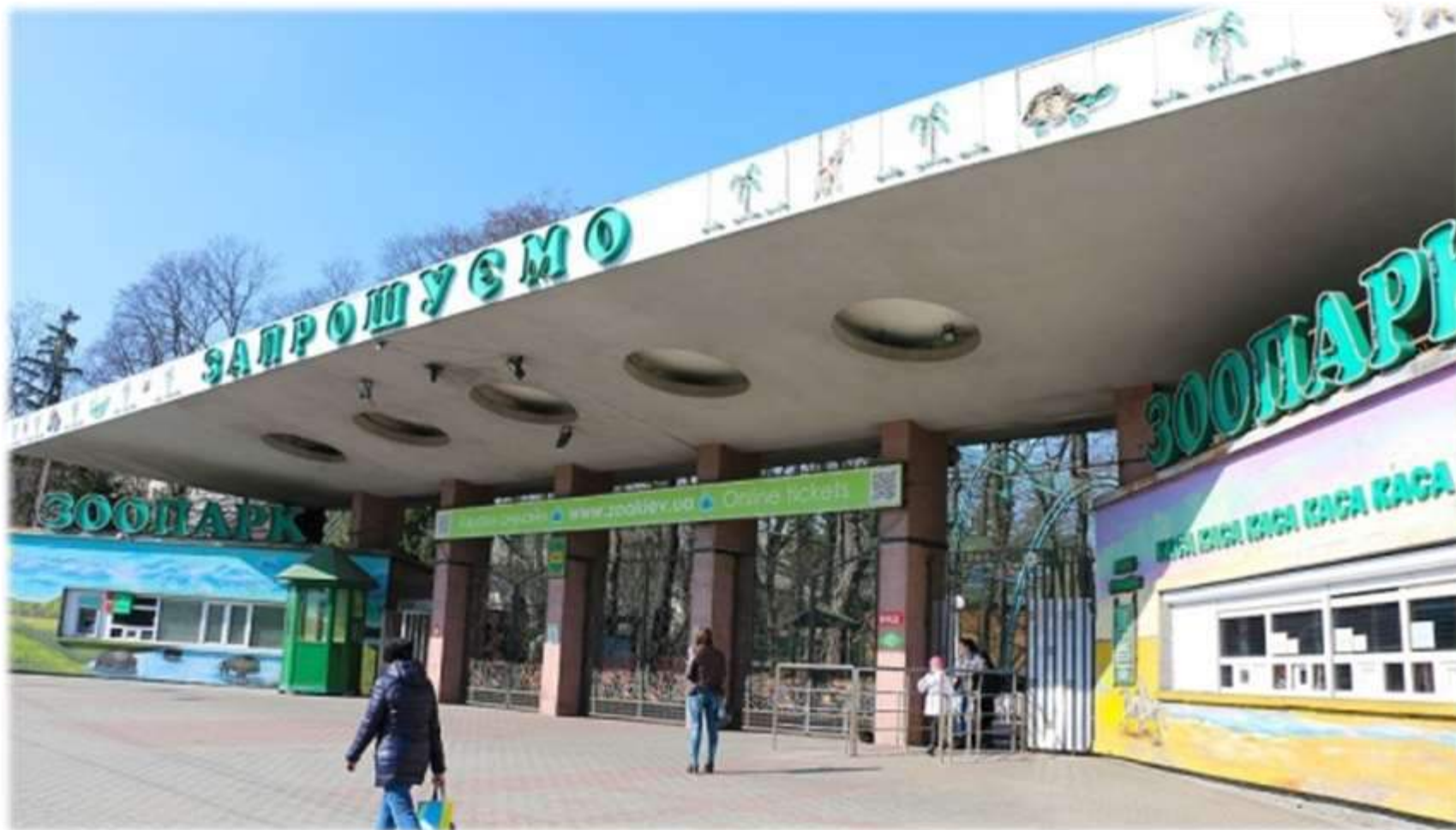
дуб Грюнвальда у Києві, якому 800-900 років

скелі Довбуша

Зоологічний парк – це територія для утримання і розведення рідкісних видів для створення резервних популяцій у штучних умовах; реабілітації тварин з метою повернення їх у природне середовище; моніторингу природних популяцій (13)

Домашнє завдання

Читати п 53, вивчити поняття, підготувати повідомлення про Червону книгу України: тварини, рослини

https://www.youtube.com/watch?v=Etf_6lIRii0